

Locatie 'Wilgenlaan' te Driebruggen,
gemeente Reeuwijk.
Een inventariserend veldonderzoek.

STAR 93
2006

R.M. van der Zee en D.R. Stiller
onder redactie van E. Jacobs

Colofon

Opdrachtgever
Hersteld Hervormde Kerk Waarder

Datum
maart 2006

Auteurs
R.M. van der Zee en D.R. Stiller

Redacteur
E. Jacobs

Bestandsnaam
06001.standaardrapport.definitief.wpd

Projectcode Jacobs & Burnier
06001

Projectleider en autorisatie
C.Y. Burnier

ISBN-nummer
ISBN-10: 90-77191-92-5
ISBN-13: 978-90-77191-92-7

Jacobs & Burnier
archeologisch projectbureau

adres
Veemarkt 186
1019 DG Amsterdam

telefoon
020 - 4637300

fax
020 - 4637277

e-mail
jenbbureau@zonnet.nl

Inhoudsopgave	
Administratieve gegevens	1
1. Inleiding	2
2. Onderzoeksopdracht	3
3. Bureauonderzoek	4
3.1 Werkwijze	4
3.2 Afbakening onderzoeksgebied	4
3.3 Huidige en toekomstige situatie onderzoeksgebied	4
3.4 Geologie van het onderzoeksgebied	4
3.5 Historisch gebruik en bekende archeologische waarden	5
3.6 Verwachte archeologische waarden	6
4. Booronderzoek	7
4.1 Werkwijze	7
4.2 Resultaten	7
5. Conclusie	9
6. Advies	10
Literatuur	11
Verantwoording	12
Afbeeldingen	12
Bestanden	12

Jaren	Archeologische perioden		Geologische perioden
1500	Nieuwe Tijd		H O L O C E E N
450 na Chr.	Middeleeuwen	Laat	
		Vroeg	
12 voor Chr.	Romeinse Tijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
800	IJzertijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
2000	Bronstijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
4000	Neolithicum	Laat	
		Midden	
8800	Mesolithicum	Vroeg	
		Laat	
		Midden	
		Vroeg	
350.000	Paleolithicum	Laat	P L E I S T O C E E N
		Midden	
		Vroeg	

Archeologische perioden en aanvang tijdvakken in jaren

Administratieve gegevens

Opdrachtgever

Hersteld Hervormde Kerk Waarder
p/a Hoogeind 17
3465 HA Driebruggen
contactpersoon
dhr H.C. van Zytveld
Tel.: 030 - 6884284/0348-502614

Uitvoerder

Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau
Veemarkt 186
1019 DG Amsterdam
contactpersoon
drs. C.Y. Burnier
Tel.: 020 - 4637300

Bevoegd gezag

Provincie Zuid-Holland
Bureau Cultuur
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
contactpersoon
drs. R. Proos
Tel.: 070 - 4418445

Gemeente Reeuwijk
Postbus 3
2810 AA Reeuwijk
contactpersoon
mw I. Froger
Tel.: 0182 - 390202

Locatie

gemeente
Reeuwijk
plaats
Driebruggen
toponiem
Wilgenlaan, naast Esdoornstraat 33

Kaartblad

31 D van de 1:25.000 topografische kaart

Coördinaten

114717/450524

Archisnummers

aanmeldingsnummer 15841
onderzoeksnummer 13445

J&B-projectcode

06001

1. Inleiding

In opdracht van Hersteld Hervormde Kerk Waarder is ten behoeve van de locatie 'Wilgenlaan' te Driebruggen, gemeente Reeuwijk, provincie Zuid-Holland in februari 2006 door Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau een beknopt bureauonderzoek uitgevoerd, gevolgd door een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen.

Aanleiding voor het onderzoek vormt de voorgenomen ontwikkeling van de locatie, waarbij de ondergrond verstoord zal worden.

Volgens de Cultuur Historische Hoofdstructuur (CHS), provincie Zuid-Holland en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) maakt de onderzoekslocatie evenwel deel uit van een zone waar een zeer grote kans op het aantreffen van archeologische waarden aan is toegekend.

Gezien de toegekende archeologische verwachting is, in het kader van een artikel 19 procedure, het laten uitvoeren van een inventariserend archeologisch onderzoek dan ook door de provincie Zuid-Holland verplicht gesteld voor het verkrijgen van toestemming tot het realiseren van de voorgenomen nieuwbouw.

Het voorliggende rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

2. Onderzoeksopdracht

Het doel van het in dit rapport besproken onderzoek was om te bepalen of er op de onderzoekslocatie archeologische waarden aanwezig zijn, en zo ja, wat de locatie, de datering, gaafheid en conservering daarvan zijn. Hiertoe is een beknopt bureauonderzoek uitgevoerd, gevolgd door een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen.

In overeenstemming met de in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) genoemde specificaties is het onderzoek aangemeld bij het Centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis II). Op basis van deze aanmelding zijn de resultaten van het onderzoek binnen dit systeem geregistreerd onder onderzoeksnummer 13445.

3. Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek is uitgevoerd ten behoeve van het verkrijgen van informatie over zowel de aanwezige, als de verwachte archeologische waarden. Tevens geeft het bureauonderzoek inzicht in de geologische, geomorfologische en bodemkundige opbouw van het gebied.

3.1 Werkwijze

Voor het uitvoeren van het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de door de opdrachtgever verstrekte informatie, de CHS, regio Krimpenerwaard en Gouwestreek (Koenders 2002), gegevens uit Archis II (januari 2006) en relevante literatuur.

3.2 Afbakening onderzoeksgebied

Het plan- en tevens onderzoeksgebied ligt aan de zuidzijde van Driebruggen en betreft het perceel gelegen aan de Wilgenlaan, tussen Esdoornstraat 33 en Meidoornlaan 11 (Afb. 1 & 2).

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt circa 1500m² (Afb. 2).

3.3 Huidige en toekomstige situatie onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is momenteel onbebouwd en ligt braak. De voorgenomen ontwikkeling omvat de nieuwbouw van een onderkomen voor de Hersteld Hervormde Kerk Waarder. De funderingsdiepte van de nieuwbouw zal in principe 0,6 m onder maaiveld (-mv) bedragen. De exacte invulling van de bouwplannen, zoals de precieze locatie van de nieuwbouw op het terrein, is op dit moment nog niet bekend.

3.4 Geologie van het onderzoeksgebied

De ondergrond van het onderzoeksgebied bestaat uit pleistocene afzettingen, gelegen op een diepte van 8 tot 12 m - mv, met daarop holocene afzettingen bestaande uit veen- en mariene kleipakketten.

In west-Nederland, zo ook in de Gouwestreek, werd de sedimentatie direct of indirect beïnvloed door de zeespiegelstijging (Berendsen 2000). In de loop van Holoceen, vanaf circa 5000 jaar geleden, werd voor de kust van het huidige Noord- en Zuid-Holland een rij van lage zandbanken, strandwallen genaamd, opgeworpen, waardoor het achterland grotendeels werd afgeschermd van de zee.

In het zogenoemde 'Hollandse getijddebekken', achter de kustbarrière, vond in een waddenmilieu afzetting van zand en klei plaats. Verder landinwaarts kon als gevolg van de stijging van de grondwaterspiegel op grote schaal veenvorming optreden (Berendsen 2004). Alleen via riviermondingen bleef de zee toegang tot het achterland houden (Berendsen 2004).

Het hier besproken onderzoeksgebied is gelegen tussen de Oude Rijn in het noorden en de Hollandsche IJssel in het zuiden, onderdeel van het Rijnsysteem.

Tijdens het Holoceen maakten de voorlopers van de huidige riviersystemen deel uit van een sterk vertakt stelsel van meanderende geulen. Voordat de rivieren in de Late-Middeleeuwen bedijkt werden, hadden deze vrij spel en traden veelvuldig buiten hun oevers, waarbij zij ook hun loop wijzigde. Tijdens overstromingen werd zand en klei vanuit de bedding het omliggend land ingevoerd. Buiten de stroomgordel nam de stroomsnelheid en dus de transportkracht van het water daarbij snel af (Berendsen 2004). Als gevolg hiervan sedimenteerde het meeste materiaal, waaronder de zwaarste deeltjes zoals zand, in een zone dichtbij de rivier. Het resultaat hiervan was het ontstaan van oeverwallen aan weerszijden van de bedding. Oeverwallen zijn zeer flauw hellende welvingen, die bij elke overstroming verder opgehoogd werden. Naarmate de ophoging voortduurde, werd steeds fijnkorreliger materiaal op de oeverwallen afgezet.

Wanneer na het maximum van een overstroming het waterpeil daalde, werd het water in de overstroomde vlakte door de droogvallende oeverwallen afgesneden van de rivier. Op de riviervlakte konden in het rustige water de fijnste sedimentdeeltjes, zoals klei, bezinken. De riviervlakte ligt enigszins hol en wordt daarom kom genoemd.

Op wat grotere afstand van de rivieren werd geen klei meer afgezet. In kommen, die lange tijd van het jaar onder water stonden, vormden zich moerassen. Omdat de plantenresten in dit natte milieu nauwelijks vergingen, trad hier veenvorming op. Aangezien het water in de kommen regelmatig werd ververst, kwamen hier hoofdzakelijk voedselrijke veensoorten, vooral bosveen, voor. Buiten het bereik van de grote rivieren, waar het veen aangewezen was op regenwater, ontwikkelden zich onafhankelijk van het grondwater voedselarme veenmosvenen (Berendsen 2000).

De onderzoekslocatie zelf is gelegen op de crevasse van Waarder (Berendsen & Stouthamer 2001). Een crevasse wordt gevormd als bij extreem hoge waterstanden een oeverwal doorbroken wordt (Carmiggelt 2001). Onder die omstandigheid stromen water en sediment met grote kracht het erachter gelegen komgebied binnen. Als gevolg van zo'n doorbraak kunnen nieuwe geultjes van enkele meters diep verder de komgebieden binnendringen. Crevassegeulen vormen een soort miniatuur rivierbedding. De sedimentatie, die in en langs de geulen plaats vindt, is evenwel minder omvangrijk dan bij stroomgordel afzettingen (Berendsen 2004).

De crevasse van Waarder is gevormd vanuit de Oude Rijn. Het gaat hierbij om een perimarine crevasse, dat wil zeggen dat de crevasse ontstaan is door van opstuwung van het rivierwater door getijdewerking. De crevasse is vermoedelijk omstreeks 550 voor Chr. (2500 BP) gevormd en tot 1122 AD actief geweest. In laatstgenoemd jaar werd de Oude Rijn namelijk afgedamd bij Wijk bij Duurstede. De periode dat er daadwerkelijk water door de geul gestoomd heeft kan evenwel aanzienlijk korter zijn geweest (Berendsen & Stouthamer 2001).

Net als oeverwallen vormen ook crevasse-afzettingen vanwege hun zandige samenstelling en hun veelal iets hogere ligging in het landschap in het verleden goede locaties voor bewoning.

De natuurlijke ondergrond op de onderzoekslocatie bestaat uit op bosveen gelegen crevasse-afzettingen en naastgelegen komafzettingen. Op de natuurlijke afzettingen zijn waarschijnlijk in de Late Middeleeuwen en/of Nieuwe Tijd ophogingen aangebracht (CHS en Archis II).

3.5 Historisch gebruik en bekende archeologische waarden

Bewoningsgeschiedenis

Hoewel er van uitgegaan wordt dat in de regio mogelijk al vanaf de Late Bronstijd sprake was van bewoning op de afzettingen behorend tot de crevasse van Waarder zijn van een dergelijke oude bewoningsfase tot op heden geen sporen aangetroffen.

Historische bronnen geven aan dat omstreeks 1100 begonnen werd met de ontginning van het gebied van het huidige Driebruggen. In die periode behoorde het tot het Bisdom Utrecht. Pas in 1820 werd het bij de provincie Zuid-Holland gevoegd.

De nederzetting Driebruggen werd in de 11de eeuw in de historische bronnen met de naam Custwyc aangeduid en in een later stadium met de benaming Lange Ruige Weide. Pas in de Nieuwe Tijd verscheen de huidige naam Driebruggen. De naam Driebruggen verwijst daarbij naar de brug over de Grote of Dubbele Wiericke, de brug aan het einde van de dorpskern nabij het dorps huis Custwijn, en de Ruigeweidse brug of de Hogebrug in het gelijknamig buurtschap Hogebrug.

Uit de Historische Atlas van Nederland (Wolters-Noordhoff 1990) blijkt dat het onderzoeksterrein tot halverwege de 19de eeuw in gebruik was als weiland en er geen sprake was van bebouwing.

Bekende archeologische waarden

Voor de onderzoekslocaties zelf staan binnen Archis II (januari 2006) geen archeologische waarden geregistreerd. Wel worden binnen een straal van 2 km rondom de locatie diverse archeologische waarden vermeld. Verder zijn er in het gebied verschillende onderzoeken uitgevoerd. Deze worden in het onderstaande kort besproken. De nummers tussen haakjes refereren daarbij naar de codes waaronder de desbetreffende gegevens in Archis II geregistreerd staan.

Ten noordoosten van de onderzoekslocatie bevindt zich een monument (monumentnr. 1951, onderzoeksmeldingnr. 11106, waarnemingnr. 17303) van hoge archeologische waarde. Het gaat daarbij om de locatie van een laat-middeleeuwse ridderhof, dat gelegen is op de crevasse van waarder.

Ten zuidwesten van de onderzoekslocatie, gelegen in de lager gelegen komgronden, bevindt zich een monument (monumentnr. 6392, waarnemingnrs. 23247, 18829) van zeer hoge archeologische waarde. Het gaat daarbij om het laat-middeleeuws kasteel Wittenburg. De oudste bij het kasteel behorende woonlaag dateert uit 1296 na Chr.

Een ten zuiden van de onderzoekslocatie uitgevoerd onderzoek, bestaand uit een booronderzoek en een bouwbegeleiding (onderzoeksnr. 6024, onderzoeksmelding 7173, waarneming 59656), heeft laat-middeleeuws aardewerk en een huisplaats uit de Nieuwe Tijd opgeleverd. De desbetreffende locatie bevindt zich in de komgronden.

Binnen Archis II (februari 2006) staat ten noordoosten van de onderzoekslocatie verder een waarneming geregistreerd (waarnemingnr. 402890 en vondstmelding 285.752). Het zou daarbij gaan om de locatie van het voormalige hof van Waarder, een Commanderie van de Duitse Orde. Dit is echter niet juist. Het echte Hof van Waarder is gelegen in Nieuwerbrug (AMK-terrein 31D-002). Op het terrein te Driebruggen staat sinds de 19de eeuw wel een boerderij met de naam 't hof van Waarder. De bebouwing op deze locatie gaat verder zeker terug tot 1616 (bureauonderzoek actualisering AMK Zuid-Holland 2004).

3.6 Verwachte archeologische waarden

Op basis van zowel de geologische ondergrond als de bekende archeologische waarden kan gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie in principe groot is. Deze verwachting is daarbij met name gebaseerd op de geologische ondergrond, die volgens de geologische kaarten uit crevasse-afzettingen bestaat.

Met betrekking tot de datering van eventueel aanwezige archeologische waarden kan gesteld worden dat deze gezien de vormingsgeschiedenis van de crevasse van Waarder in principe vanaf de Bronstijd/IJzertijd kunnen dateren. Op basis van de bekende archeologische waarden in het gebied en de bewoningsgeschiedenis lijkt een datering in de Late-Middeleeuwen en/of Nieuwe Tijd echter waarschijnlijker. Sporen of vondsten uit daaraan voorafgaande perioden zijn in de omgeving tot op heden namelijk niet aangetroffen.

4. Booronderzoek

Conform het Programma van Eisen (PvE) is aansluitend op het bureauonderzoek een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen verricht.

4.1 Werkwijze

Tijdens het booronderzoek zijn handmatig vier grondboringen uitgevoerd. De locaties van de boringen zijn zodanig gekozen dat een zo compleet mogelijk beeld van de ondergrond verkregen kon worden (Afb. 2).

De boringen 1, 3 en 4 zijn doorgezet tot een einddiepte van 2,00 m - mv, boring 2 is, ten behoeve van het verkrijgen van gegevens over de diepere ondergrond, doorgezet tot een einddiepte van 4,00 m - mv. Bij het boren is voor de bovengrond gebruik gemaakt van een Edelman-boorkop met een diameter van 7 cm en voor de pakketten onder de grondwaterspiegel van een guts met een diameter van 3 cm.

De boorkernen zijn met het blote oog geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals houtskool, (verbrand) bot, aardewerk, vuursteen e.d.

De X- en Y-waarden van de boorlocaties zijn ingemeten met behulp van een meetlint en gekoppeld aan de op de onderzoekslocatie aanwezige bebouwing. De Z-waarde is bepaald door middel van een waterpasinstrument. Hierbij is gebruik gemaakt van de dichtstbijzijnde NAP-bout. Deze bout met peilmerk 031D0072 bevindt zich in het landhoofd van de brug over een vaart langs het Hoogeind. De hoogte ervan bedraagt 1,290 m - NAP en is in 2000 voor het laatst nagemeten.

Uit de verkregen hoogtematen van de boorlocaties blijkt dat de maaiveldhoogte enkele decimeters varieert (Afb. 3). Bij boorlocatie 1 bedraagt de NAP-hoogte 1,39 m - NAP om in zuidelijke richting af te nemen naar 1,62 m - NAP. Uit een vergelijking van deze hoogtegegevens met die van de Topografische Atlas van Zuid-Holland (ANWB 2004) valt af te leiden dat het onderzoeksgebied een paar decimeter hoger ligt dan het aangrenzende buitengebied. Dit hoogteverschil is zeer waarschijnlijk het gevolg van de huidige inrichting en gebruik van het terrein.

Bij het digitaliseren van de veldgegevens is gebruik gemaakt van het programma AutoCad 2000. De resultaten van de boringen zijn vastgelegd in een digitaal bestand (Quatro-pro 9, uitwisselbaar met Excell).

4.2 Resultaten

Geologie

Aan de hand van de boorresultaten kan een ideaalprofiel samengesteld worden, waarbinnen drie eenheden onderscheiden kunnen worden. Deze worden in het onderstaande van oud naar jong besproken (Afb. 3).

Eenheid 1 betreft een kleipakket met een ingeschakelde veenlagen. De top van de eenheid varieert van 2,24 m - NAP in boring 1 tot 2,63 m - NAP in boring 4. De onderzijde is niet bereikt, maar de dikte van het klei-/veenpakket bedraagt tenminste 3,05 m.

De lithologie van eenheid 1 bestaat in hoofdzaak uit matig siltige klei met een licht grijze tot donkerbruine kleur. De klei is ongelaagd, vrij slap, matig tot sterk humeus of venig en bevat organische resten in de vorm van plantenworteltjes, takjes en stukken hout. De fijnklastische opeenvolging wordt bovenin de eenheid in de boringen 2, 3 en 4 onderbroken door een 0,25 tot 0,35 dikke veenlaag, die gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van takjes en stobben. Onderin boring 2 is nog een tweede veenlaag met stukken hout tot enkele decimeters in doorsnede aangeboord. In boring 1 werd in het geheel geen veen aangetroffen, maar uitsluitend de in het bovenstaande beschreven klei-afzetting.

Archeologische indicatoren zijn in eenheid 1 niet waargenomen.

Op basis van de landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied, in het westelijk veengebied, kan gesteld worden dat de afzettingen van eenheid 1 door of in samenhang met nabijgelegen riviersystemen zijn gevormd.

De aangeboorde klei- en veenpakketten zijn dan ook karakteristiek voor relatief laag gelegen komgebieden. Onder natte omstandigheden, waarbij niet veel sedimentatie optreedt, kan in de kommen veenvorming optreden (Berendsen 2004). De aanwezigheid van veen met takjes en stukken hout duidt op de aanwezigheid in het verleden van een broekbos. Broekbossen duiden op een hoge grondwaterspiegel en als gevolg van enige rivierinvloed voedselrijkere omstandigheden (De Mulder *et al.* 2003). De aanwezigheid van massieve, humeuze kleipakketten met verspoelde plantenresten vormt een aanwijzing dat de rivieren periodiek buiten hun oevers traden waarbij de uitgestrekte veenmoerassen overstromden. In geologische zin is er dus sprake van het Hollandveen Laagpakket van de Nieuwkoop Formatie met inschakelingen van de Formatie van Echteld.

Eenheid 2 bestaat uit een relatief dunne kleilaag van 0,10 tot 0,60 m en dekt het klei-/veenpakket af. De overgang van eenheid 1 naar eenheid 2 is geleidelijk. De klei van eenheid 2 is humeus, sterk siltig, licht zandig en vrij stug. Het materiaal is licht bruingrijs tot donkerbruin van kleur en heeft een enigszins vlekkelig uiterlijk als gevolg van ijzerneerslag. In de top van de eenheid in de boringen 1, 2 en 3 zijn enkele vanuit de bovenliggende bouwvoor ingedrukte baksteenkrumels, een houtskoolblokje en een sintel waargenomen.

Op basis van de stratigrafische positie, op het klei-/veenpakket van eenheid 1, wordt eenheid 2 als een relatief jonge komafzetting geïnterpreteerd, die deel uitmaakt van de Echteld Formatie. Vanaf de Romeinse tijd nam zowel de afvoer als de sedimentlast van de grote rivieren toe (Berendsen 2004). Waarschijnlijk speelde ontbossing in het bovenstroomse gebied daarbij een belangrijke rol. Dit leidde ertoe, dat het veen vrijwel overal met een dunne kleilaag werd bedekt. Mogelijk is hierbij ook het de kleilaag van eenheid 2 ontstaan. De variatie in dikte van eenheid 2 in de boringen is mogelijk het gevolg van een opname van de top van het pakket in de bovenliggende bouwvoor.

Eenheid 3, de huidige bouwvoor, dekt eenheid 2 af. Het pakket is voornamelijk opgebouwd uit zandige klei en de dikte varieert van 0,95 m tot 0,30 m. In boring 2 wordt de bouwvoor verder nog afgedekt door een 0,50 m dikke laag puin en cement. Verspreid in de bouwvoor zijn enkele fragmenten baksteen, puin en mortel aangetroffen. Dit materiaal wordt beschouwd als (sub)recent bouwmetaal.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn in eenheid 2 enkele baksteenkrumels, een houtskoolblokje en een sintel waargenomen. Deze zijn evenwel ingedrukt/ingegraven vanuit de bovengelige bouwvoor en hebben geen archeologische betekenis. Het in eenheid 3 aangetroffen vondstmateriaal betreft enkel (sub)recent bouwmetaal en heeft geen archeologische betekenis.

Samenvattend kan gesteld worden dat tijdens het onderzoek geen sporen van bewoning zijn aangetroffen, die van vóór de Nieuwe Tijd dateren.

Opgemerkt moet worden dat de hoge verwachting voor de onderzoekslocatie voornamelijk is gebaseerd op de geologische ondergrond, de aanwezigheid van een crevasse, die te midden van de veenmoerassen een goede ondergrond bood voor bewoning. Op historisch kaartmateriaal van halverwege de 19de eeuw is ter plaatse van de onderzoekslocatie evenwel geen bebouwing afgebeeld. De bebouwing van Driebruggen was geconcentreerd langs het huidige Laageind, Hoogeind en Kerkweg. De aanwezigheid van crevasse-afzettingen zijn verder tijdens het booronderzoek niet aangetoond.

5. Conclusie

De onderzoekslocatie 'Wilgenlaan' te Driebruggen bevindt zich in de het westelijk veengebied, tussen de Oude Rijn in het noorden en de Hollandsche IJssel in het zuiden. Uit het bureauonderzoek blijkt dat het gebied wordt doorsneden door de crevasse van Waarder, die ontstaan is vanuit de Oude Rijn en vermoedelijk functioneerde van 550 voor Chr. (2500 BP) tot 1122 na Chr.

In tegenstelling tot de verwachting zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie evenwel geen crevasse-afzettingen aangetroffen. Uit het booronderzoek blijkt dat ondergrond is opgebouwd uit een afwisseling van humeuze, venige klei (Echteld Formatie) en/of broekveen (Hollandveen Laagpakket, Nieuwkoop Formatie), eenheid 1. De genoemde pakketten zijn kenmerkend voor laaggelegen gebieden tussen de grote rivieren in West-Nederland.

Eenheid 1 wordt plaatselijk afgedekt door een stugge, licht zandige kleilaag van 0,10 tot 0,60 m dikte, eenheid 2, die op zijn beurt wordt afgedekt door de huidige bouwvoor, eenheid 3. Laatstgenoemde is nabij de huidige bebouwing en de straat relatief dik en bestaat uit zandige klei en puin.

Aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden die van voor de Nieuwe Tijd dateren, zijn op de locatie niet aangetroffen.

6. Advies

Tijdens het booronderzoek zijn in het onderzoeksgebied geen vondsten of sporen aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Op basis van de verkregen onderzoekresultaten wordt geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen.

Literatuur

ANWB, 2004: *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, ANWB bv, Den Haag.

Berendsen, H.J.A., 2000² (1997): *De vorming van het land*, Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004⁴ (1997): *Landschappelijk Nederland*, Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A. & Stouthamer, E., 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.

Carmiggelt, A. (red.), 2001: *Opgespoord verleden-archeologie in de Betuweroute*, Abcoude.

KNA, Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, 2005, versie 2.2

Koenders, M., 2003: *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Krimpenerwaard en Gouwestreek, een kaartrapportage*, provincie Zuid-Holland.

Mulder de, E.E.J., Geluk, M.C., Ritsema, I.L., Wetserhof, W.E., Wong, T.E., 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten, Nederland.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas 1 : 50000, deel 1 West-Nederland 1839-1859*, Groningen.

Verantwoording

Afbeeldingen

afb. 1: Locatie onderzoek, Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau

afb. 2: Onderzoekslocatie met boorpunten, Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau

afb. 3: Schematisch boorprofiel, Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau

Bestanden

06001.standaardrapport.definitief.wpd

06001.standaardrapport.afbeelding01.definitief.wpd

06001.standaardrapport.afbeelding02.definitief.dwg

06001.standaardrapport.afbeelding03.definitief.dwg